

початковій школі сприятиме не лише засвоєнню самої мови, а й дозволить узагальнити, розширювати та поглиблювати знання учнів з інших навчальних предметів. Даний підхід створює умови для справжнього життя на уроці та слугує підвищенню інтересу учнів до вивчення англійської мови та активізації навчальної діяльності на уроках. Більше того, за допомогою нього досягається всебічний розвиток дитини.

Список використаних джерел та літератури

1. Васьківська Г. О. Метапредметний підхід у процесі формування системи знань про людину в старшокласників, 2013. 71с.
2. Галян С. В. Метапредметний підхід у навчанні школярів: Методичні рекомендації для педагогів загальноосвітніх шкіл. Сургут: РІО СурГПУ, 2014. 64с.
3. Ларіонова Н. Б., Стрельцова Н. М. Інтегративний підхід: актуальність, сутність, особливості впровадження в умовах початкової школи: навчально-методичний посібник / уклад. : Харків : «Друкарня Мадрид», 2018. 76 с.
4. Гжесяк Я., Зимомря І., Ільницький В. Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том III: Констатації та діалоги в просторі науки та освіти [колективна монографія]. Конін – Ужгород – Київ – Херсон: Посвіт, 2020. 380 с.
5. Трубачева С., Черноус О. Метапредметні основи формування професійно орієнтованих компетентностей старшокласників. Київ, Україна. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/713994/1/TSE%20ChOV%2016-Baku.pdf>
6. Методичні рекомендації "Інтеграція на уроках англійської мови", 2021. URL: <https://naurok.com.ua/metodichni-rekomendaci-integraciya-na-urokah-angliysko-movi-212730.html>

В. Гарманчук

Житомирський державний університет

імені Івана Франка

Науковий керівник:

к. ф. н., доц. Лісова Ю. О.

ПРОБЛЕМА НЕОЛОГІЗМІВ У СУЧАСНОМУ МОВОЗНАВСТВІ

Постановка проблеми. Прогрес не стоїть на місці, політика, економіка, соціальна і технічна сфери перебувають у постійному розвитку і зазнають різних змін, що, безсумнівно, відбивається на мові. Будь-яка мова є системою, що безперервно змінюється і розвивається. І англійська мова – не виняток. Як і в будь-якій іншій мові, тут спостерігається дві тенденції: по-перше, процес виникнення нових слів і, по-друге, старіння та зникнення старих.

Англійська мова зараз переживає «неологічний бум». У час повсюдної інформатизації, комп'ютеризації та глобалізації з'являється безліч нових слів. Постійний приплив нових слів та необхідність їх опису стали причиною створення неології – особливої галузі лексикології, що вивчає неологізми.

Актуальність дослідження визначена потребою осмислення функціонування неологізмів у різних сферах, зокрема в Інтернет комунікації.

Виклад матеріалу. Розширення лексичної системи – необхідна умова для підлаштування мови до потреб суспільства на певному етапі його розвитку, а тому є неминучим [1]. Ж. Колоїз порівнює мову з механізмом, що потребує безперервного руху для збереження життєздатності, водночас указуючи на те, що вона «зберігає ознаки іманентної стабільності та цілісності», забезпечуючи таким чином свою комунікативну функцію.

О. Шмельов виокремлює три підходи до неології – історичний, лексикографічний та нормативний. Перший підхід має за мету досліджувати неологізми з огляду специфіки «їх фіксації як нових одиниць мови», тобто якщо розглядати неологію з історичної перспективи, то слова чи їх окремі лексико-семантичні варіанти (ЛСВ), що вживалися в мовленні в попередніх століттях, незважаючи на те, чи були вони зафіксовані в словниках, чи ні, уважаються неологізмами. За лексикографічним підходом неологи вивчають лише ті лексичні одиниці (ЛО), які так і ніколи не ввійшли до словників. З нормативної точки зору, «новим є саме те, що сприймається як нове та часто як неправильне»

Активне вивчення неологізмів в українській мові почалося в ХХ ст. з появою інформаційного суспільства. У цей час відбулися радикальні зміни як у політичному житті носіїв мови, так і в економіці, науково-технічній та в багатьох інших сферах. Все це вплинуло на зростання та розвиток сучасної лексики української мови.

Описуючи активні процеси в лексиці та фразеології, лінгвісти відзначають той факт, що мовні зміни «на зламі» суспільного життя були активно сприйняті мовною свідомістю носіїв мови, і відбувалися таким чином:

- відхід у пасив пластів лексики епохи соціалізму;
- нове життя слів, що позначають актуальні поняття нашого часу;
- потік запозичень, що наповнив не тільки мову науки та техніки, а й повсякденного побуту та офіційну публічну мову;
- семантичні та стилістичні усунення та перерозподіл та ін.

Термін «неологізм» та його синоніми «інновація» й «новотвір» [2] на сьогодні не мають однозначного тлумачення, оскільки ці поняття неоднорідні.

Учені виокремлюють низку ознак у неологізмів, простежуємо численні дискусії щодо статусу неологізму. Хоч це поняття й закріпилося в сучасному мовознавстві як таке, що позначає нові слова та значення, однак досі існує проблема його усталеної дефініції через велику кількість підходів до інтерпретації цього поняття. Вичерпне визначення поняття неологізм подає й О. А. Стишов, інтерпретуючи його так: «Слова, словосполучення, фразеологізми, окремі їхні значення, що з'явилися на певному етапі розвитку

мови для позначення нових реалій і понять, периферійних номінацій, актуалізація яких зумовлена соціальними й територіальними чинниками функціонування літературної мови, а також okazіоналізми (індивідуально-авторські новації), використані одноразово в мовній практиці певного автора, видання, редакції чи в конкретному тексті. Новизну цих номінацій усвідомлюють мовці». Неологізми-оказіоналізм – це слова, утворені на непродуктивній моделі в конкретному контексті. Їхньою відмітною ознакою є індивідуальність і незвичайність. Оказіоналізми, на відміну загальноновживаних неологізмів, виконують переважно експресивну функцію, нерідко вони створюють іронічний чи комічний ефект [3].

Якщо розглядати опозицію неологізм – okazіоналізм з огляду на гіпергіпонімічні системні зв'язки, то okazіоналізм трактуємо як складник неологізму, його підвид, гіпонім, що є фактом мовлення. Оказіоналізм протиставляється узуалізму, що вважається фактом мови.

Враховуючи перспективу новизни, можна сформулювати таке визначення цього поняття: неологізм – одиниця лексичного або фразеологічного рівня, що характеризується абсолютною або відносною новизною за актуалізаційним, генетичним, глосематичним, денотативним і / або мовно-мовленнєвим параметрами.

Більшість нових лексичних одиниць утворюється за допомогою словотворчих моделей, механізм дії яких є предметом особливої лінгвістичної науки – словотворення, що в сучасній лінгвістиці розглядається як самостійний розділ мовознавства, що має свою специфіку та об'єкт дослідження й нерозривно пов'язаний з іншими розділами науки про мову: фонетикою, лексикологією, граматику, семантикою.

Основна одиниця словотвору – похідне слово, що має словотворче значення, яке в процесі словотворення актуалізується за допомогою певних формантів.

У сучасній англійській мові є багато способів творення нових слів, до яких належать словоскладання, конверсія, скорочення, зворотні словотвори, лексико-семантичний спосіб, фонологічний спосіб та інші. Однак не всі перераховані способи використовуються однаковою мірою, і питома вага кожного з них у словотворчому процесі неоднаковий.

Методом кількісного аналізу було встановлено, що (з числа відібраних прикладів) найчастішими є морфологічні неологізми утворені суфіксальним, префіксально-суфіксальним способом, додаванням основ, часто – у поєднанні з суфіксацією, усіченням основ.

Об'єм складнопохідних одиниць постійно зростає. Велика кількість нових слів зумовлено, по-перше, наявністю в англійській мові великої кількості моделей словоскладання. По-друге, моносилабізм іменників англійської мови дозволяє створювати складні слова, що несуть велике смислове навантаження і в той же час дозволяють економити мовні засоби.

Тим не менш, більше 3/4 слів, з гордістю включених у мову словником Oxford Dictionaries, будуть забуті через десять років. Чому деякі неологізми закріплюються в мові, а інші так і залишаються нульовими референтами, що

позначають ніщо інше, як події та речі, що пішли разом із минулим? Ключ до «виживання» всіх нових слів – використання. З винаходом Інтернету, мова отримала велику платформу для вираження індивідуальності тих, хто говорить. Соціальні мережі та Інтернет популяризують неологізми, і, якщо відповідні їм поняття набувають чітких форм відображення в мові, вони стають загальноживаними та включаються до словників та довідників. Сьогодні ми гуглимо («google») інформацію та лайкаємо («like») фотографії у соціальних мережах, але немає жодної гарантії, що майбутні форми розвитку нових технологій не витіснять ці дієслова і що вони не вийдуть із вживання через кілька років.

Список використаних джерел та літератури

1. Демченко Н. С. Особливості функціонування неологізмів в сучасній англійській мові. Біла церква : Білоцерківський національний аграрний університет, 2019. С. 48-55. URL: http://rep.btsau.edu.ua/bitstream/bnau/3667/3/osoblyvosti_neolohizmiv.pdf
2. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. Голов. ред. С. Я. Єрмоленко. К. : Либідь, 2001. 224 с.
3. Стишов О. А. Динаміка лексичного складу сучасної української мови. Лексикографія : Навч. посіб. Біла Церква : «Авторитет». 2019. 198 с.

Н. О. Гнатюк

Житомирський державний університет

імені Івана Франка

Науковий керівник:

к.ф.н., ст. викл. Анхим О. І.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МОВНОГО МАТЕРІАЛУ НА ПРИКЛАДІ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ

Опрацювавши цілу низку літературних джерел методичної спрямованості, було вирішено зупинитися на фразеологічних одиницях, які було обрано як мовний матеріал для розвитку усної мовленнєвої компетентності учнів старшої школи. Варто зауважити, що все частіше особливого значення набуває дослідження мовної картини світу крізь призму ФО, тому що дослідницький та дидактичний потенціал цих мовних одиниць експлікує досить поліфонічні можливості. Фразеологічні одиниці трактуються як якісно нові, полілексичні, усталені, образні та експресивні одиниці. В структурі фразеологічного значення ми розрізняємо три компоненти: денотативний, сигніфікативний та конотативний. Денотативний компонент позначає співвіднесення ФО з предметами та явищами об'єктивної дійсності. Під сигніфікативним компонентом ФО ми розуміємо вираження обсягу